

zooals die nog gevonden werd vóór de intrekking na den Jonkerfransenoorlog¹⁾). De omvang en de aard der uitbreiding van 1340 worden m.i. volkomen juist weergegeven door Lois²⁾ als hij zegt:

Graaf Willem geeft privilege tot vergrooting van de jurisdictie dezer stad en geeft aan deze Rubroek met het land buiten den Dijk aan 't Oosteinde.

III. DE UITWATERING DER AMBACHTEN

De omstandigheid dat in een tijd, toen de watermolen hier nog geen toepassing vond³⁾, de ambachten groot belang hadden bij een eigen, zooveel mogelijk rechtstreeksche, uitwatering op de rivier, corresponderende met het voor hun landerijen gewenschte peil, heeft sterk beïnvloed het plan der opkomende stad. Immers voor zoover die uitwateringen daarbinnen vielen, hadden zij alle dezelfde hoofdrichting n.l. noord-zuid, evenals de landwegen die op de rivier aanliepen. En waar deze alle samengedrongen waren in de beperkte ruimte der Rotte-delta, die over den grootsten afstand, d.i. langs den dam, niet veel meer dan een kilometer wijd was, kon het niet anders of daardoor werd een stadsbeeld verkregen waarin de aangeduide richting overheerschte.

Dat de hoofdstraten alle in dezelfde richting gaan, is trouwens een verschijnsel dat men in de middeleeuwsche stad veelvuldig kan waarnemen; de dwarsstraat, voor zooveel die niet was een in het stadsplan opgenomen landweg, werd verwaarloosd, had ook weinig beteekenis. Want bij de

1) Omstreeks 1489, Br. II blz. 242, 410, 519, Van Reyn blz. 93.

2) Lois, uitgave 1746 blz. 5.

Interpretatie Prof. Fruin, Zie R. Historiebladen II in het artikel Oudste oorkonden betreffende Rotterdam.

3) In Schieland is de oudste wind-watermolen vermoedelijk die van Spangen, welke dagteekent uit 1434. In 1440 vergunden Hoogheemraden aan Bergpolder, Blommersdijk en Blokland een watermolen te zetten, mits die niet maalde dan na Mei, om de andere landen niet te benadeelen (Jhr. Gevers Deynoot in N. Verhandelingen Bataafsch Genootschap X 1850 blz. 63). De Coolsche watermolens worden genoemd in 1471. Te Zierikzee verkocht Margaretha reeds in 1350 den watermolen aan de stad. (Van Mieris II blz. 781).